

Amaró
Borsa de recursos

índex

Llibres i articles citats en el material	5
Articles de premsa	7
Informes i declaracions internacionals	8
Marc legal	9
Pàgines web d'organitzacions internacionals	10
Projectes referencials	13
Associacions i organitzacions gitanes d'àmbit català i estatal	15
Recursos sobre la cultura gitana i la interculturalitat	18
Material audiovisual	20
Referències musicals	21

Llibres i articles citats en el material

- ✿ **Àlvarez Aura, A.** Sabor de rumba: Identitat social i cultural dels gitanos catalans. Lleida: Pagès, 1995.
- ✿ **Aubert, A. & Flecha, R. (2003).** Educación democrática de personas adultas: Educar desde la inclusión. Gitanos. Pensamiento y cultura, n. 21, p. 42-48. Madrid: Fundación Secretariado General Gitano, 2003.
- ✿ **Beck, U. & Beck-Gersheim, E. (2001).** El normal caos del amor: las nuevas formas de relación amorosa. Barcelona. Paidós, 2001.
- ✿ **Beck-Gherseim, E. (2003).** La reinención de la familia. En busca de nuevas formas de convivencia. Barcelona. Paidós, 2003.
- ✿ **Calvo Buezas, T. (2000).** ¿España racista? Voces sobre payos y gitanos. Barcelona. Anthropos, 2000.
- ✿ **Castells, M. (1997).** La era de la información. Economía, sociedad y cultura. Madrid. Alianza, 1997.
- ✿ **Elboj, C.; Puigdemívol, I.; Soler, M.; Valls, R. (2002).** Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación. Barcelona. Graó, 2002.
- ✿ **INJUVE (1997).** I Congrés europeu de la joventut gitana. Barcelona. Injuve e Instituto Romano de Servicios Sociales y Culturales, 1997.
- ✿ **Fernandez Giménez, D. L.** Situación y perspectivas de la juventud gitana en Europa. Barcelona. Instituto Romano de Servicios Sociales y Culturales.
- ✿ **Flecha, R.; Gómez, J.** Racismo: no gracias. Ni moderno ni postmoderno. Barcelona. El Roure, 1995.
- ✿ **Freire, P. (1997).** A la sombra de este árbol. Barcelona. El Roure, 1997.
- ✿ **García, R. et al.** From Obama to Samara: what changes do the Spanish education system and the Roma movement have to make so that one day it will be possible for a Roma woman to be president? Psychology, Society, & Education. 2009 v. 1, p. 1-11.

- ✿ **Generalitat de Catalunya.** Estudi sobre població gitana a Catalunya. Informe final. Barcelona. Departament de Benestar i Família, 2005.
- ✿ **Gitanos Cultura y Pensamiento.** 8 de abril. Día internacional de los gitanos, 2005. Núm. 29. Abril 2005.
- ✿ **Gómez, J.; Vargas, J.** Why Romà do not like mainstream schools: voices of a people without territory. Harvard Educational Review. 2003 v. 73, p. 559-590.
- ✿ **Kenrick, D.; Puxon, G (1996).** Los gitanos bajo la opresión nazi. Toulouse. Centro de estudios gitanos, CRDP. Midi-Pyrénées, 1996.
- ✿ **Lemos Castro, L.; Ortega Mongil, M. A.; Flecha García, R.; Giménez Prado, F.; Valls Carol, R.; Escolà Grau, F. J.; Flecha Fernández de Sanmamed, A; Díez-Palomar, J.** Matemáticas. Educación de personas adultas. Barcelona. El Roure, 2002.
- ✿ **López López, M.** Lo Garrotín de Lleida: Sintonia d'una ciutat de païos i gitanos. Lleida: Ajuntament de Lleida, 2004.
- ✿ **Mendiola, Ana M.** Reconocimiento del Porrajmos Romaní a través de la compensación del Holocausto. Revista bimestral de la Fundación Secretariado General Gitano. Número 14, abril 2002.
- ✿ **Vamos a reírnos muy en serio del racismo.** Madrid: Ed. Presencia Gitana, 1993.
- ✿ **Queraltó, A.** Curs de Romaní (dialecte dels Kalderas). Barcelona: Lacho Baji Cali, 2005.
- ✿ **Rodríguez Fernández de Ávila, E.; Ayuso de la Calle, M. B.; López Corella, S.; Díez Lozano, A. (1991).** Matemáticas II. Zaragoza. Edelvives, 1991.
- ✿ **San Román, T.** El desarrollo de la conciencia política de los gitanos. A Gitanos, núm. 0, 1999.
- ✿ **San Román, T.** La diferència inquietant: Velles i noves estratègies culturals dels gitanos. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, 1994.
- ✿ **Sordé i Martí, T.** Les reivindicacions educatives de la dona gitana. Barcelona: Galerada, 2006.
- ✿ **Touraine, A.; Wieviorka, M.; Flecha, R.; colaboradores. (2004).** Conocimiento e identidad. Voces de grupos culturales en la investigación social. Barcelona: El Roure, 2004.

Articles de premsa

- ✿ **Cal involucrar a tothom, des de baix fins a dalt.** El Punt. Dossier presència Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Els gitanos de Perpinyà guardians de la llengua.** El Punt. Dossier presència Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **En el meu entorn era la primera gitana que anava a l'Institut.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Experiències laborals.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Gitanos d'un nou segle.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **La mujer, motor del cambio gitano.** El País. Edició 22 de maig de 2005.
- ✿ **La mujer gitana protagoniza el cambio.** La Vanguardia. Edició 7 de novembre de 2004.
- ✿ **Perquè hi hagi una ovella negra no hem de pagar tots.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Podem ser metgesses, secretàries, podem arribar a on vulguem.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Pots aconseguir coses amb gent que et mira, que t'estima.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Que algú intenti pujar un burro a un setè pis!** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Que la gent vegi que els gitanos no són tan prehistòrics.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.
- ✿ **Vull que les meves filles puguin escollir què volen ser de grans.** El Punt. Dossier presència. Edició del 8 al 14 juliol de 2005.

Informes i declaracions internacionals

- ✿ Conferència contra el Racisme, la Discriminació racial, la Xenofòbia i les formes connexes d'Intolerència, que es va celebrar a Durban (Sud-àfrica) el setembre de 2001.

Disponible a: www.un.org/spanish/CMCR/

Data de consulta: 21 de juliol de 2010.

- ✿ Declaració Universal dels Drets Humans, 1948.

Disponible a: <http://www.xtec.es/~lvallmaj/passeig/dudh.htm>

Data de consulta: 21 de juliol de 2010.

- ✿ La libertad cultural en el mundo diverso hoy, informe sobre Desarrollo Humano PNUD 2004.

Disponible a: http://hdr.undp.org/en/media/hdr04_sp_overview.pdf

Data de consulta: 21 de juliol de 2010.

- ✿ Resultados Barómetro, CIS, noviembre 2005. [En línia].

Disponible a: www.cis.es/cis/opencms/-Archivos/Marginales/2620_2639/2625/e262500.html.

Data de consulta: 21 de juliol de 2010.

Marc legal

- ✿ Catalunya. Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 20 de juliol de 2006, núm. 4680, p. 1-64.
Disponible a: <http://vlex.com/vid/organica-reforma-estatuto-autonomia-323094>
Data de consulta: 21 de juliol de 2010.
- ✿ Catalunya. Resolució 1046/VI del Parlament de Catalunya, sobre el reconeixement de la identitat del poble gitano i del valor de la seva cultura. Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, 3 de desembre de 2001, núm. 240, p. 21.
Disponible a: www.parlament-cat.net/activitat/bopc/06b240.pdf
Data de consulta: 21 de juliol de 2010.
- ✿ España. Proposición no de ley relativa al reconocimiento de los derechos del pueblo gitano. Diario de Sesiones del Congreso de Diputados, 27 de setembre de 2005, número 114, p. 5761-5768.
Disponible a: www.congreso.es/public_oficiales/L8/CONG/DS/PL/PL_114.PDF
Data de consulta: 21 de juliol de 2010.
- ✿ Europa. Resolución del Parlamento Europeo sobre la situación de la población romaní en la Unión Europea. 27 d'abril de 2005, P6_TA(2005)0151.
Disponible a: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2005-0151+0+DOC+XML+V0//ES
Data de consulta: 21 de juliol de 2010.

Pàgines web d'organitzacions internacionals

✿ Decade of Roma

Inclusion 2005 – 2015

www.romadecade.org

La dècada gitana és el primer esforç conjunt entre diferents països de l'Europa de l'Est per millorar les condicions de vida del poble gitano en diferents àmbits com ara l'educació, el treball, la salut o l'habitatge. Aquest projecte, de deu anys de durada (2005-2015), és una iniciativa de vuit països de l'Europa de l'Est i Central amb el suport de la comunitat internacional i la Unió Europea.

✿ European Roma Rights Centre

www.errc.org

El Centre Europeu pels Drets del Poble Gitano és una organització no governamental que té l'objectiu de combatre la discriminació ètnica existent cap al poble gitano i defensar els drets humans. La perspectiva de l'ERRC parteix de la necessitat de generar estratègies de negociació política (advocacy), de recerca sobre el racisme i el compliment dels drets humans.

✿ Open Society Institute & Soros Foundations Network

www.soros.org/initiatives/roma

L'Open Society Institute (OSI) és una fundació privada que té l'objectiu de promoure els drets humans, el governament i les reformes socials i econòmiques que tinguin com a objectiu lluitar contra la pobresa als països de l'Europa de l'Est. Concretament, l'OSI col·labora estretament amb el projecte de la dècada gitana.

✿ Roma Human Development Challenges and Opportunities

www.roma.undp.sk

Aquesta pàgina web va ser creada inicialment per presentar un informe sobre la situació del poble gitano a cinc països de l'Europa de l'Est. Una vegada es van fer aquests informes, es va creure convenient ampliar més aquest projecte i fer nous estudis. Concretament, aquest web ens ofereix reports sobre la situació del poble gitano a Bulgària, la República Txeca, Hongria, Romania i Eslovàquia. També ens ofereix l'oportunitat d'observar conjuntament les dades dels diferents països i tenir d'aquesta manera una visió transnacional de la situació del poble gitano.

✿ ERIO (European Roma Information Office)

www.erionet.org

ERIO treballa per contrarestar la situació històrica i actual de discriminació i exclusió del poble gitano a Europa. Que la seu d'ERIO sigui a Brussel·les, a prop del Parlament Europeu, no és casualitat, ja que aquesta associació pretén dialogar amb les institucions europees sobre la importància de millorar les oportunitats per a les persones gitanes.

✿ Secció del Consell d'Europa per a assumptes sobre el poble gitano

www.coe.int/T/DG3/RomaTravellers/Default_en.asp

Un dels principals objectius del Consell d'Europa és promoure que els estats membres de la Unió Europea adoptin una perspectiva comprensiva dels assumptes relacionats amb el poble gitano. Des d'aquesta institució s'impulsen una sèrie de mesures polítiques per a la inclusió social d'aquest poble.

✿ European Roma and Travellers Forum

www.ertf.org

El Fòrum Europeu Gitano és un organisme que es va crear el 2004 amb la participació d'associacions gitanes d'arreu d'Europa i del Consell d'Europa. Aquest fòrum és un òrgan de consulta del Consell d'Europa en el qual participen representants del poble gitano dels diferents països de la Unió Europea.

✿ Roma Community Centre

www.rcctoronto.org

El Roma Community Centre és un centre que agrupa les persones gitanes txeques que es van refugiar a l'àrea de Toronto. Aquest centre ajuda altres persones gitanes refugiades de diferents països a l'hora d'integrar-se més fàcilment a la societat canadenca. La seva pàgina web ofereix programes perquè persones gitanes accedeixin a l'escola i la universitat. Alhora també ofereix una sèrie de recursos amb recomanacions de llibres de lectura infantils, de ficció, poesia, vídeos i pàgines web on podem trobar centres de recerca i institucions d'arreu del món que treballen sobre el poble gitano.

✿ Patrin Web Journal

www.geocities.com/~patrin

Patrin Web Journal és una pàgina web en la qual es poden trobar tota mena de recursos informatius sobre la història i la cultura del poble gitano. Per exemple, es pot trobar una cronologia de la seva història, una descripció detallada de les seves tradicions i costums i enllaços amb diferents organitzacions gitanes de tot el món.

✿ Roma Education Initiative (REI):

www.osi.hu/esp/rei/index.html

El projecte Iniciativa Educativa Gitana, propulsat per l'Open Society Institute i que va finalitzar el desembre del 2005, tenia l'objectiu de denunciar la discriminació educativa que pateixen molts estudiants gitanos d'arreu d'Europa. A la pàgina web es poden consultar els resultats del projecte que es van obtenir.

Projectes referenciats

✿ Workaló. The creation of new occupational patterns for cultural minorities: the gipsy case

www.neskes.net/workalo

Es tracta d'un projecte finançat per la Unió Europea que es proposa definir estratègies innovadores de desenvolupament social i econòmic orientades a la cohesió social. En aquesta pàgina s'hi poden trobar els diferents informes que recullen els resultats del projecte. Entre les seves repercussions cal destacar el compromís que va adquirir el diputat Josep Andreu en presentar-ne els resultats a la seu del Parlament Europeu. Aquest compromís, que posteriorment es va materialitzar, va consistir a portar al ple del Congrés dels Diputats la Proposició no de llei relativa al reconeixement del poble gitano.

✿ Proyecto Barañí. Criminalización y reclusión de mujeres gitanas

<http://web.jet.es/gea21/>

Aquest projecte se centra en l'estudi de la presència de dones gitanes a les presons espanyoles.

La seva finalitat és aprofundir en la situació de les dones gitanes a les presons, en la realitat de les dones gitanes recluses i en les dinàmiques discriminatòries de la societat en el seu conjunt, en l'actuació de les institucions del sistema penal, i tot això amb la finalitat que es posin en marxa mesures per transformar aquesta situació.

El contingut del projecte es pot utilitzar per proposar noves activitats o per ampliar els coneixements sobre els temes que es tractin a la resta d'activitats.

✿ Callí Butipén. Mujer gitana y mercado laboral

www.pcb.ub.es/crea/proyectos/Calli/index.html

Callí Butipén és un projecte d'estudi de les habilitats i les capacitats de la dona gitana que pretén potenciar la seva inserció en el mercat laboral i contribuir d'aquesta manera a la seva promoció social i la del seu poble.

A la pàgina web s'hi poden trobar els diferents informes i la guia amb els resultats del projecte. Els informes també incorporen la veu de les dones gitanes respecte a la seva situació actual en el mercat laboral i les seves perspectives de futur, alhora que destaquen les habilitats que les dones gitanes han desenvolupat a través de la seva experiència vital i laboral.

✿ Mujer gitana y asociacionismo en España. Retos y contribuciones

www.unizar.es/eueeh/mestipen/index.html?menu=mestipen

L'objectiu d'aquest projecte és identificar les necessitats i els interessos específics de les dones gitanes com a punt de partida per fomentar la seva participació en el moviment associatiu.

Entre els seus resultats, cal destacar la base de dades d'associacions socioculturals i educatives gitanes de dones, que pot ser d'utilitat a l'hora de treballar temes com ara l'associacionisme gitano o la dona gitana: www.unizar.es/eueeh/mestipen/doc/bd.pdf

Associacions i organitzacions gitanes d'àmbit català i estatal

✿ Brudila Callí: Las mujeres gitanas contra la exclusión. Superación del absentismo y fracaso escolar de las niñas y adolescentes gitanas

www.pcb.ub.es/crea/proyectos/Brudila/index.html

Aquest projecte es proposa lluitar contra el fracàs i l'absentisme escolar entre les nenes i les adolescents gitanes. Un dels resultats ha estat la creació de la guia d'orientació pedagògica Del abandono escolar a la educación como elemento de transformación. Propuestas de cambio para superar el absentismo y fracaso escolar de las niñas y adolescentes gitanas.

Associacions i organitzacions gitanes d'àmbit català

Per demanar informació sobre les organitzacions i entitats gitanes que actualment estan impulsant activitats i projectes a Catalunya us podeu adreçar als contactes següents:

DGACC (Direcció General d'Actuacions Cíviques i Comunitàries): dgt_acc.benestar@gencat.net

FAGIC (Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya): fagicat@teleline.es

També podeu consultar les associacions citades en l'apartat d'activitats Apleguem-nos: Moviment associatiu gitano a Catalunya.

✿ Asociación Gitana de Mujeres. Drom Kotar Mestipen

www.dromkotar.org/index.htm

L'objectiu prioritari d'aquesta associació és promoure la igualtat i la no-discriminació entre dones i homes del poble gitano, així com fomentar el treball solidari entre dones de diferents cultures. Entre els seus projectes més destacats hi ha les trobades d'estudiants gitanes, en què noies i dones gitanes reflexionen sobre l'educació i converteixen aquest espai en un lloc d'intercanvi d'experiències i en un reforç dels referents positius. Les seves principals línies de treball, que es descriuen a la pàgina web, són:

a) la creació d'espais de diàleg de dones gitanes; b) la superació de les desigualtats, i c) la utilització d'eines pròpies de la societat de la informació.

L'associació ha rebut diversos premis: el premi del jurat del XX premi 8 de Març-Maria Aurèlia Capmany 2006, «Diàleg intergeneracional»; la placa Francesc Macià 2005, amb què es reconeix el paper de l'entitat en el camp de la millora laboral de les dones gitanes, i el premi Equitat-Diferència entre Homes i Dones 2002 al millor projecte d'innovació social (obtingut conjuntament amb el grup de dones de FACEPA i el grup de dones Heura).

✿ Associació Sociocultural Lacho Baji Cali

[www.fore.ucl.ac.be/apel/
spain/csspain2.htm#](http://www.fore.ucl.ac.be/apel/spain/csspain2.htm#)

Associació cultural i educativa de l'Hospitalet de Llobregat que treballa en àmbits d'estudi com l'art, el disseny i l'educació bàsica. Als usuaris dels cursos no se'ls requereix un nivell mínim d'estudis i poden formar-se en educació bàsica.

La pàgina web proposada no és la de l'entitat, però conté informació d'interès recollida en una base de dades.

✿ Grup de joves Jovescom

<http://jovescom.iespana.es/>

Es tracta d'un grup de joves del barri Font de la Pólvora de Girona, en què la gran majoria de la població és gitana. Estan en marxa des de l'any 2001 i es reuneixen diàriament al Centre Cívic Onyar. És un espai obert a tots els joves on es fan xerrades i debats sobre diversos temes d'interès per al jovent. També fan tallers i organitzen sortides. Participen en moltes activitats del barri i del Centre Cívic i programen activitats més lúdiques com cinefòrums, sessions de ping-pong, de jocs de taula, esports al pavelló, etc. Han fet altres projectes, com la creació de la seva pàgina web i del reportatge de vídeo Chavorrillos d'avui en dia. Estan en procés de constituir-se com a associació.

Associacions i organitzacions gitanes d'àmbit estatal

Com a organitzacions d'àmbit estatal s'han seleccionat les integrants del «Consejo Estatal del Pueblo Gitano» creat el 29 de juny de 2006. Cal aclarir que el moviment associatiu gitano és molt ric i, per tant, hi ha moltes associacions i entitats que estan actualment treballant a més de les que citem a continuació:

- ✿ Asociación de Mujeres Gitanas 'Alboreá'. Tel. contacte: 91 507 03 68
- ✿ Asociación de Promoción Gitana de la Rioja. A/e: apg_rioja@mail.com
- ✿ Asociación de Enseñantes con Gitanos. A/e: aecgit@pangea.org. <http://www.pangea.org/aecgit/>
- ✿ Asociación Iniciativa Gitana. A/e: iniciativagitana@yahoo.es
- ✿ Asociación Juvenil Cultural Gitana 'Ardiñelo Kaló'. Tel. 95 617 82 58.
- ✿ Asociación Nacional Presencia Gitana. A/e: presenciagitana@presenciagitana.org.
- ✿ Asociación Socio-cultural de las Minorías Étnicas 'Unga'. Tel. 98 511 14 04
- ✿ Federación Andaluza de Mujeres Gitanas Fakali. Tel. 95 421 12 73
- ✿ Federación de Asociaciones Culturales Cristianas de Andalucía (FACCA). Tel. 95 365 71 84
- ✿ Federación de Asoc. Gitanas para la integración laboral y social, promoción y desarrollo del pueblo gitano «Calí». Tel. 91 507 90 36
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas de Aragón (FAGA). A/e: faga_aragon@yahoo.es
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas de Castilla y León. A/e: fedasgitcyl@telefonica.net
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas de Cataluña FAGIC. A/e: fagicat@teleline.es
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas de la Comunidad Valenciana. A/e: faga@ari.es
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas Extremeñas (FAGEX). A/e: info@fagex.org
- ✿ Federación de Asociaciones Gitanas de Navarra 'Gaz Kaló'. Tel. 94 813 10 01
- ✿ Federación Nacional de Asociaciones de Mujeres Gitanas 'Kamira'. Tel. 91 317 82 36
- ✿ Federación Reg. Gitana de Asociaciones de Castilla La Mancha. Tel. 92 576 24 17
- ✿ Fundación Secretariado Gitano. A/e: gitanos@fsgg.org
- ✿ Unión Romaní. A/e: u-romani@pangea.org

Recursos sobre la cultura gitana i la interculturalitat

Entre cultures

<http://www.fbofill.cat/index.php?codmenu=17.01>

Es tracta d'un programa de suport a

l'educació intercultural creat per la Fundació Jaume Bofill i en el qual participen persones i entitats que treballen en els àmbits de l'educació i la immigració.

La pàgina web ofereix un cercador de recursos i incorpora un bloc temàtic dedicat al poble gitano amb referències bibliogràfiques de materials que contenen propostes per treballar el tema.

Espai LIC

www.xtec.es/lic

L'Espai LIC (Llengua i literatura, Interculturalitat i Cohesió social) vol ajudar tots els professionals a dur a terme accions en pro del civisme, la convivència, la identitat i la cohesió social. A la pàgina web es poden trobar informació i recursos generals útils per treballar la diversitat a les aules, així com dades estadístiques i estudis, informació general, intercanvis escolars i enllaços a centres i institucions que treballen temes d'educació en l'àmbit nacional i internacional. Entre els documents generals que presenta hi ha el Pla per a la llengua i la cohesió social que inclou el Pla per a l'alumnat gitano (www.xtec.es/lic/intro/documenta/annex4_placomunitat.pdf). Aquest document ens facilita unes pautes d'actuació per afavorir el coneixement del poble gitano, fomentar-ne la integració, incentivar la participació als centres educatius de les famílies i l'alumnat gitano, promoure la preservació de la identitat i els valors de la seva cultura, i impulsar la formació intercultural dels professionals de l'educació.

✿ La interculturalitat a través dels mitjans de comunicació

<http://www.edualter.org/material/>

Aquesta pàgina inclou un recull de pel·lícules que tracten diferents aspectes de la relació entre cultures. També ofereix unes pautes per analitzar les pel·lícules. El material pot servir per plantejar altres activitats d'aprofundiment en els temes que es tracten als diferents blocs, especialment el que fa referència al racisme.

✿ Lenguas del Mundo

<http://www.proel.org/index.php?pagina=mundo/indoeuro/indoiran/indico/romani>

La pàgina presenta informació sobre la llengua romaní: la història, dades rellevants, els dialectes, l'escriptura i la gramàtica.

✿ Los gitanos en la prensa

http://www.gitanos.org/boletines/gitanos_en_la_prensa/index.html

Los gitanos en la prensa és un recull que elabora la Fundación Secretariado Gitano en el qual es fa un repàs de les notícies que han protagonitzat persones gitanes i que s'han difós a la premsa o la televisió des de l'any 2000. El recull està estructurat per anys i mesos, i les notícies es classifiquen en deu blocs, segons si fan referència a habitatge, cultura, convivència,

✿ Manual de Educación en los Derechos Humanos con Jóvenes

www.educacionenvalores.org/article.php?id_article=597

En aquest web trobem un manual elaborat pel Consell d'Europa que ens pot ser d'ajuda per ampliar el treball sobre els drets humans.

✿ Manual d'estil sobre minories ètniques, Col·legi de Periodistes de Catalunya, Quaderns del CAC, núm. 12, 2002

<http://www.cac.cat/web/recerca/quaderns/hemeroteca/detall.jsp?NDg%3D&MQ%3D%3D&Jyc%3D&MTE%3D>
Manual d'estil per tal d'elaborar notícies en els mitjans que assegurin un tracte respectuós vers les minories ètniques, com per exemple evitar els prejudicis estesos sobre la minoria corresponent.

✿ Nevipens Romaní. Noticias Gitanas

www.unionromani.org/nevipens.htm
Nevispens Romaní és un diari que, des del 1986, publica notícies relacionades amb el poble gitano i en defensa dels drets humans, contra el racisme i la discriminació.

✿ Rota radio

www.dzeno.cz/?r_id=33

Ràdio que retransmet entrevistes i notícies d'interès per al poble gitano, i música gitana folklòrica i actual.

✿ Voces gitanas

www.vocesgitanas.net

Ràdio de dones gitanes de diferents barris de la província de Barcelona. És un espai de comunicació i de diàleg que parteix de la diversitat de la cultura gitana i busca el diàleg permanent entre cultures.

Material audiovisual

✿ **El geperut de Notre Dame.** Dirigida per Gary Thousdale i Kirk Wise, 1997.

Producció nord-americana. DVD.

✿ **Gitanos de Barcelona avui.** Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona, 2003. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. DVD.

✿ **Primeras jornadas de mujer Kale dor Kayiko, 2005.** Bilbao: Kale dor Kayiko. DVD.

✿ **Y los violines dejaron de sonar.** Dirigida per Alexander Ramati, 1988. Producció Polònia – EUA. DVD.

Referències musicals

Camarón

www.flamenco-world.com/magazine/camaron/ecamaro.htm

Camarón va ser un fenomen únic dins el món del flamenc, creador d'un estil propi que va influenciar (i continua fent-ho) tot el flamenc de la nostra època. La leyenda del tiempo va ser el seu desè disc. Va ser una obra molt ambiciosa, que musicava els poemes de García Lorca i que va suposar un gran pas en la renovació del flamenc per dues raons: una, per ser fruit d'un dels millors artistes del flamenc, i l'altra, per introduir nous sons com el rock i el jazz. A partir d'aleshores, la introducció d'innovacions estilístiques en les seves interpretacions va trencar alguns dels motlles tradicionals del flamenc. La intenció de Camarón era apropar el flamenc als joves.

Disc recomanat: La leyenda del tiempo (1979)

Diego El Cigala

www.diegoelcigala.com

Camarón va ser qui va batejar Diego Ramón Jiménez Salazar amb el nom d'El Cigala. La seva música també juga amb la barreja del cant pur flamenc i altres estils musicals, com va fer al disc Lágrimas negras, en què amb Bebo Valdés va unir el bolero i el flamenc. Disc recomanat: Picasso en mis ojos (2005)

Remedios Amaya

www.esflamenco.com/bio/es10046.html

Va ser una de les cantaoras preferides de Camarón, amb qui va treballar en diverses ocasions. Al llarg de la seva carrera ha passat per diferents estils (incloent-hi el flamenc-rock). Actualment és considerada una de les millors cantaoras del panorama. Disc recomanat: Sonsonete (2000)

Ketama

www.ketamaonline.com

Ketama és un dels grups líders del que s'ha anomenat nou flamenc. Amb un tipus de música que barreja el flamenc i el pop, la música brasilera, el reggae, el funky i el jazz, ha aconseguit arribar a un públic molt nombrós (també internacional) i obrir nous camins a joves flamencs. Disc recomanat: Dame la mano (2002)

Rosario Flores

www.terra.es/ocio/musica/rosario_flores

Filla petita de la família Flores, ha estat una de les dones gitanes pioneres dins el món del flamenc en la barreja d'estils musicals. Disc recomanat: Muchas flores (2001)

Pata Negra

www.esflamenco.com/bio/es10106.html

Aquest grup, ara desaparegut, va ser mític del panorama musical espanyol. El disc Blues de la frontera va ser considerat un dels millors discos dels anys vuitanta a l'Estat espanyol, no només de flamenc. El grup estava format pels germans Amador (un d'ells, Raimundo Amador). Des dels seus inicis el grup va fer una gran contribució al flamenc mestís per la seva qualitat i l'impacte que va tenir en el panorama musical i el públic. La seva música, més enllà de ser una fusió de flamenc i blues, es va convertir en un estil musical innovador que va atraure molta gent. Disc recomanat: Blues de la frontera (1987)

Antonio González El Pescaílla

<http://www.calarumba.com/castellano/artistas.asp?id=4>

Antonio González, més conegut com El Pescaílla, va ser un dels primers artistes que, als anys seixanta, va donar a conèixer la rumba catalana. Es va especialitzar a versionar boleros i cançons de Frank Sinatra. Va ser qui va popularitzar el ventilador, que consisteix a tocar la guitarra combinant ritme, melodia i percussió: fer acords amb l'instrument alhora que es colpeja la caixa amb la mà. Tot i que actualment és molt difícil trobar treballs seus, el 2005 va sortir un disc d'homenatge a la seva figura. Disc recomanat: Antonio González

Peret

es.wikipedia.org/wiki/Peret

Peret és un altre dels representants de la rumba catalana, en què va fusionar la música cubana i el rock. El seu ball destaca pel moviment de cintura a l'estil d'Elvis Presley. El 1974 va ser el representant espanyol al Festival d'Eurovisió amb la cançó «Canta y sé feliz». Com a artista, als anys seixanta va desenvolupar la seva faceta d'actor en diferents pel·lícules que van contribuir a popularitzar les seves cançons. Disc recomanat: Que dispares flores (1999)

Patriarcas de la Rumba

<http://www.calarumba.com/castellano/artistas.asp?id=28>

Los Patriarcas és un grup d'artistes catalans que recuperen les rumbes antigues que es cantaven fa més de cinquanta anys a bodes i festes gitanes, entre les quals hi ha cançons que segueixen el pal flamenc desenvolupat pels gitanos de Lleida: el garrotín. Disc recomanat: Cosa Nostra (2006)

Miguel Poveda

www.miguelpoveda.com

Miguel Poveda es va donar a conèixer el 1993 en un dels festivals de flamenc més reconeguts: el Festival de Cante de Las Minas de La Unión. Hi va rebre quatre premis, entre els quals hi havia el de la Lámpara Minera, que és el més preuat de tots. D'aleshores ençà ha participat en diferents festivals internacionals de prestigi. Els entesos i crítics de flamenc descriuen Miguel Poveda com un artista de talent. És innovador i alhora té un respecte profund per la tradició. Recentment (2006) ha actuat al Lincoln Center, a Nova York, en l'obertura del II Festival de Flamenco dels Estats Units.

Ojos de Brujo

www.ojosdebrujo.com

Ojos de Brujo va sorgir amb la idea de fer música partint del flamenc i amb rumb a altres estils. La primera llavor va néixer al voltant del 1990, quan Ramon Giménez (guitarra flamenca) i Juanlu (baixista) es van conèixer i van començar a tocar junts. La primera formació es va crear el 1996 fruit de jam sessions entre músics que passaven per Barcelona i que ja treballaven en altres projectes. Disc recomanat: Techarí (2006)

La Excepción

www.laexcepcion.net

En l'apartat d'història de la seva pàgina web es presenten així: «Haciendo honor a su nombre, la Excepción, que confirma la regla, aterriza en nuestras vidas para arrancarnos una sonrisilla y de paso, ya que están, demostrarnos que, en realidad, cualquier idea preconcebida que gire entorno a la música puede derrumbarse con un ligero soplo (...).»
Disc recomanat: Cata Cheli (2003)

Marea

www.losmarea.com

L'any 1997, a Navarra, va iniciar el camí aquest grup, anomenat llavors La Patera, amb Kutxi Romero com a cap visible de la formació. La seva filosofia musical destaca per la idea de «fer el rock'n'roll de sempre en contrast amb el de les noves tendències, amb la presència de lletres amb una alta qualitat i forta referència social». A dia d'avui han editat més de quatre discos.
Disc recomanat: 28.000 puñaladas (2004)

Juan Peña, El Lebrijano

www.flamenco-world.com/

noticias/elebrijan20042005.htm

Més de trenta discos avalen la carrera artística d'El Lebrijano. En tots hi ha demostrat que domina l'art ortodox flamenc, tant en els pals festeros com en els sobrios, però també s'ha revelat com un dels innovadors del cant flamenc. Ha apropiat el flamenc a altres estils musicals com l'òpera (a Ven y sígueme, amb la col·laboració de Manolo Sanlúcar) o el cant per galeras (a Persecución), i sobretot a la música àrab, intentant trobar la unió entre el flamenc i la música dels habitants d'Espanya durant vuit segles (Encuentros, Casablanca).
Disc recomanat: Puertas abiertas (2005)

Raimundo Amador

www.raimundoamador.com

L'art de Raimundo Amador es va començar a gestar amb Veneno i Pata Negra. I ha cristal·litzat el seu treball en solitari en quatre discos que conclouen amb una cinquena entrega anomenada Isla Menor, en honor a la barriada sevillana que el va acollir fa deu anys quan va deixar de viure a El polígono, el popular barri sevillà de les Tres mil viviendas de la seva infantesa.
Disc recomanat: Isla Menor (2003)

La Violeta

Lleida ha tingut sempre un nucli gitano important i d'allà han arribat elements d'interès com la persistència de la rumba i d'una altra forma musical que se situa a la frontera del cant flamenc: el garrotín de Lleida. La Violeta fa un treball excel·lent de recopilació i edició d'un bon grapat d'aquestes cançons tradicionals lleidatanes.

Disc recomanat: Rumbes velles i noves de Lleida (1998)

Montse Cortés

<http://www.deflamenco.com/artistas/ver.jsp?codigo=55>

Montse Cortés, nascuda el 1973 i originària del barri barceloní de la Mina, va mostrar interès i dots per al flamenc des de petita.

És una de les cantaoras de flamenc més importants del panorama musical actual.

Als tretze anys va debutar al tablao

El Cordobés al costat de La Tani, amb qui va aprendre ball clàssic espanyol, encara que el seu art ja quedava palès en el cant.

Actualment, en la seva trajectòria cal destacar les actuacions amb altres artistes, com Sara Baras, i les col·laboracions als discos de Juan Habichuela, Miguel Poveda, El Viejín, Manzanita, Tijeritas i El Califa. Ha realitzat gires en l'àmbit internacional a Alemanya i el Japó, i ha publicat dos discos, el darrer dels quals es titula La rosa blanca.

Disc recomanat: La rosa blanca (2004)

Altres referències:

Rumba

- **Los Manolos**, Pasión condal, BMG-Ariola, 1991.
- **Los Amaya**, Tributo a los Amaya, Diablo, 2005.
- **Chipén**, Verdad, PDI, 1990.
- **Gipsy Kings**, Gipsy Kings, WEA-ELEKTRA, 1988.
- **Gato Pérez**, Atalaya, EMI, 2001.
www.vespito.net/gato/
- **Rumbeat**, Rumbeat, PDI, 1991.
- **Diversos autores**, El ventilador. 25 rumba catalana hits. K Satélite, 2002 Compilació que inclou temes fins fa poc impossibles d'aconseguir en CD, com El mig amic de Peret o la Rabbit's rumba del pianista Cunill.
- **Yumitus**, Saboreando, Horus, 1992.

Altres

- **Duquende**, Mi forma de vivir, K-industria, 2006.
- **El barrio**, Playas de invierno, Senador, 2005.
www.cantautorelbarrio.com
- **Radio Tarifa**, Fiebre, 2003.
www.radiotarifa.com/index_esp.html
- **José Mercé**, Ruido, 2010.
www.emimusic.es/artistas/1167

